

دانشگاه شهید مطهری^(ره)

آگهی دفاع از رساله دکتری رشته فقه و حقوق خصوصی

عنوان:

کودک همسری در فقه امامیه و حقوق ایران با تأکید بر فتوای آیت الله ناصر مکارم شیرازی

دانشجو: فاطمه اسماعیلی

استاد راهنمای اول: دکتر اکرم صفیری

استاد مشاور: دکتر محمد روشن

استاد راهنمای دوم: دکتر مرتضی چیت‌سازیان

استاد داور داخلی دوم: دکتر محمد بهرامی خوشکار

استاد داور داخلی اول: دکتر سیدابوالقاسم نقیعی

استاد داور خارجی اول: دکتر مهدی رهبر از دانشگاه مذاهب اسلامی

استاد داور خارجی دوم: دکتر نجات الله ابراهیمیان از دانشگاه آزاد اسلامی

زمان: یکشنبه ۱۸/۰۶/۱۴۰۳ ساعت ۱۵:۰۰ / مکان: مدرس شهید دهقان - دانشگاه شهید مطهری^(ره)

چکیده

کودک‌همسری یا تزویج ولایی یکی از فروع فقهی است که تکاپوی قانون‌گذار برای ارائه قانون مبتنی بر مباحث فقهی مربوط به آن و متناسب با مصالح جامعه ثمره‌ی مطلوبی نداشته است. تغییرات چندباره‌ی نظر قانون‌گذار بعد از انقلاب اسلامی نشانه‌ی این عدم مطلوبیت است. توجه به برخی از آموزه‌های فقهی درباره‌ی سن بلوغ به عنوان سن مبدا ازدواج و وجود گفت‌وگوهای موافق و مخالف با پدیده‌ی کودک‌همسری در جامعه می‌تواند جزء دلایل عدم ثبات موضع مؤلف دانسته شود. همین بی‌ثباتی عاملی است که بازاندیشی دیدگاه‌های فقهی ابرازشده از سوی فقیهان را ضرورت می‌بخشد که چه بسا، با برجسته شدن یک نظر فقهی بتوان مزیت‌های آن را برای تقنین مناسب در زمینه‌ی تزویج ولایی معرفی نمود. رویکرد اصلی این پژوهش به بررسی دیدگاه آیت الله مکارم شیرازی در خصوص حکم بطلان ازدواج در سن زیر ۱۳ سال که ظرفیت‌های متعددی را در بر دارد، اختصاص یافته است. گردآوری داده‌های اصیل و مرتبط از منابع معتبر فقهی و حقوقی با روش توصیفی - تحلیلی به این یافته‌ها منتج شده که کودک‌همسری در فقه امامیه و حقوق ایران به صورت مشروط تجویز شده است. محوریت‌ترین گزاره‌ی نظر آیت الله مکارم شیرازی بطلان مطلق تزویج ولایی به شمار می‌آید؛ که به نظر نگارنده برخی از ملاک‌های احتمالی آن همچون: بطلان به معنای عدم نفوذ، مبنا قرار دادن قاعده‌ی وجود مجیز صالح حین العقد و روایت فضل بن عبدالملک میانی معتبری به شمار نمی‌آیند و یا دقت نظر در ظاهر استثناء و تحلیل آن، می‌تواند دو مبنای تأثیر مقتضیات زمانی و مکانی و قاعده‌ی مقتضی و مانع را استخراج کرد که نظریه‌ی بطلان کودک‌همسری با این دو مبنا سازگارتر و هماهنگ‌تر می‌باشد و عناصر این دو مبنا قابل تطبیق بر استثنای معظم له مبنی بر «بطلان کودک‌همسری» می‌باشد.

حضور دانشجویان دکتری در این جلسه منوط به هماهنگی قبلی با اداره تحصیلات تکمیلی است.